

Rourovod tvoří tudíž podstatnou součást celého díla a bez něho nemůže býti dílo účelně provedeno.⁸⁾

IV. výjimku z pravidelné místní příslušnosti ve vodo-
právních záležitostech tvoří zákon o opatřeních k ne-
škodnému svádění horských vod ze dne 30. červ-
na 1884, č. 117 ř. z.

O projektu provede sice okresní úřad politický komi-
sionelní jednání, leč jednací protokol i se všemi příslušnými
pomůckami a s dobrým zdáním předloží politickému úřadu
zemskému, který rozhodne o projektu vůbec a jeho jed-
notlivých částech, resp. o vyvlastňovacích a jiných opatřeních,
která pro jeho provedení mají býti vykonána, jakož i o ná-
hradách s tím spojených.

Pokud jde při provádění schváleného již projektu o do-
datečná vyvlastnění materiálů, nalézající se na pozemcích
pracovního pole neb na pozemcích sousedních, a o uložení
přechodných služebností dle § 3, 1. c., rozhoduje v první in-
stanci okresní úřad politický.

§ 77. Přípravné práce.

*Jest-li třeba, aby se předsebraly, než vodní stavba začne,
práce na cizích pozemcích, a nechce-li vlastník těch pozemků
toho dovoliti, má podnikatel žádati, aby mu politický úřad
dal povolení, v kterém ten úřad vykonání těch prací přimě-
řenou lhůtu položí, a vymíniti může, aby napřed náhrada,
ač jest-li jaká, byla na jisto postavena.*

Dříve než podnikatel bude moci přikročiti k vlastnímu
provedení díla, bude často nucen provésti určité přípravné
práce, aby projekt mohl býti vypracován a aby bylo lze po-
souditi, zda zamyšlený projekt jest řádně a hospodárně pro-
veditelný. Téměř před vypracováním každého aspoň většího
projektu bude třeba provésti odborné měření a nivelisování.
Aby nepouštěl se projektant do zřizování nákladných staveb,
které snad později ukázaly by se bezúčelnými tím, že hlavního
předpokladu jich, vody, by se nedostávalo, jest nucen provésti
sondování půdy, práce vrtací, aby zjistil, zda, kolik a jaké

⁸⁾ Srov. Budw. 9975 A ai 1913.

jakosti byla by voda k dispozici. K těmto přípravným pracím, pokud je projektant provádí na svém pozemku neb se svolením vlastnickým na pozemku cizím, není potřebí úředního povolení pod tou podmínkou, že přípravné tyto práce nejeví účinky vytčené v § 17. Mohou totiž i někdy takové přípravné práce ukázati se nutnými, které dlužno provésti na vodě a které mohou — třebas i jen na dobu zcela obmezenou — vykonávati vliv na povahu, tok aneb výšku vody veřejné neb přivoditi nebezpečí břehům aneb dotýkati se cizích vodních práv.

V tomto případě jest uvážiti, že zákon v předpisech o řízení o vodoprávních projektech nečiní rozdílu mezi díly, která mají býti trvalá, a díly, jichž použití projektováno jest jen na krátkou přechodnou dobu. Vzhledem k tomu nebude lze takové přípravné práce subnomovati pod normu § 77., nýbrž vztáhnouti na ně všechny ty všeobecné předpisy, které platí pro konsentování vodního díla. Pro takové předběžné práce, které mohou vykonávati byt jen na krátkou dobu výše uvedený vliv na veřejnou vodu aneb na cizí vodní práva, bude tudíž třeba řádného řízení vodoprávního jako pro projekt definitivní.¹⁾

Mají-li vlastní přípravné práce (na př. sondování půdy) býti provedeny na pozemku cizím a vlastník tohoto pozemku nechce jich projektantu dovoliti, může tento žádati dle § 77. politický úřad o odpomoc.

Za tím účelem není třeba předložiti politickému co vodoprávnímu úřadu detailní projekt zamýšleného (definitivního) vodního díla, který by se hodil pro řízení konsensní²⁾, nýbrž postačí udání účelu, za jakým a v jakém rozsahu mají býti přípravné práce prováděny. Zákon nevyžaduje, aby hlavní projekt byl ve směru národohospodářském převážného významu neb veřejně prospěšný. Oprávnění dle § 77. přísluší každému projektantu vodního díla.

Vodoprávní úřad rozhoduje o podané žádosti, již vzhledem k obsahu sluší považovati za žádost o povolení časově obmezené expropriace, jest povinen zavésti o žádosti místní šetření a v něm poskytnouti expropriátu možnost, aby se vyjádřil o obsahu, rozsahu a nutnosti žádaného povolení.

¹⁾ Srov. Budw. 3017 A ai 1904.

²⁾ Srov. Budw. 10722 A ai 1915.

Expropriát může v uvedených bodech odůvodněnost žádosti popírat, může dále požadovati složení kauce žadatelem za škodu mu pracemi těmi vzniklou a dožadovati se, aby vodoprávní úřad učinil takové opatření, aby expropriát byl chráněn proti zbytečnému ohrožování svého majetku.

Ježto řízení toto omezeno jest pouze na zjištění přípustnosti žádaného povolení k provádění přípravných prací na cizím pozemku, nelze v něm činiti námitky proti meritu věci, proti projektované stavbě vodního díla ani brániti se námitkou, že voda, která hlavním dílem má býti odváděna, jest pro oprávněnce nepostradatelná. Otázky tyto související s hlavním projektem, vyhrazeny jsou pozdějšímu řádnému vodoprávnímu řízení.

Politický úřad vyslechna obě strany a dobrozdání znalce stanoví rozhodnutím, podléhajícím pořadu instančnímu, zda žádané povolení se uděluje a jakými podmínkami se váže.

Rozsah povolení bude se řídití zajisté zásadou v expropričním řízení všeobecně platnou, že expropriace, zásah to do cizí právní sféry, nesmí jíti nikdy přes nejnutnější potřebu expropriantovu. Že ovšem bude lze na př. povoliti i vykácení stromů na cizím pozemku, nebude-li možno jinak nivelisování provéstí, jest nepochybné.

Povolené přípravné práce na cizím pozemku musí býti dle možnosti v rozhodnutí specialisovány a vždy třeba v rozhodnutí stanoviti přiměřenou propadnou lhůtu, do kdy musí býti provedeny. Zda lhůta tato jest prodlužitelná, zákon nestanoví, avšak analogicky dle § 29. nutno považovati lhůtu tuto za propadnou, což ovšem nevedí tomu, aby na novou žádost projektantovu uděleno bylo povolení nové, obsahově s prvním třeba zcela totožné.

Český text zákona praví, že politický úřad může vymíniti, aby napřed náhrada, ač jest-li jaká, byla na jisto postavena. Znění tohoto textu jest nejasné proti německému: „die politische Behörde kann die Bewilligung von der früheren Sicherstellung abhängig machen“. Může tudíž úřad dle volného svého uvážení učiniti své povolení závislé na tom, že žadatel předem složí jistotu číselně stanovenou, zejména tehdy, když lze se obávati, že by pozdější vymáhání náhrady na žadateli bylo spojeno s pochybným výsledkem.

Za omezení svého vlastnického práva může expropriát požadovati náhradu, kterou politický úřad, uděluje povolení, po vyslechnutí znalců stanoví dle § 87. s tím účinkem, že, není-li ta či ona strana s výší její spokojena, může se dožadovati soudu za definitivní stanovení výše náhrady.

Jak již výše uvedeno, lze proti požadovanému povolení přípravných prací namítati, že práce ty nejsou buď vůbec neb v žádaném rozsahu nutny, nikoli však naříkati celkový projekt. Stejně nelze požadovati v tomto případě náhrady za zamýšlené vyvlastnění vody neb uložení trvalých služebností, nýbrž pouze za škodu, přípravnými pracemi a nikoli snad hlavním projektem působenou.³⁾

§ 78. Náležitosti žádosti za konsentování vodního díla.

Žádá-li někdo za povolení, aby mohl užívatí vody, aneb aby mohl vystavěti stroje k užívání a svozování vody a k bránění vodě, má podati žádost svou politickému úřadu podle § 76. příslušnému, v které žádosti, ač není-li to neb ono, co dle jest položeno, samo sebou aneb dle uvážení úřadu, kterému se žádost podala, při některém podniknutí zbytečno, buď kromě plánů a výkresů vysvětlujících a od znalce sdělných obsaženo:

a) k čemu stroje, v jaké míře a při které vodě stavba stroje aneb díla podniknuta býti má, a kolik vody k tomu bude třeba;

b) kterak na základě plánu stavěti se bude;

c) jakých užitek jest se nadíti do stroje a jaké škody se jest obávati, když ho nebude;

d) vytýkati jest všecky, kteří právo k vodě mají, a všecky, jichž práv se týče podniknutí, jež se zakládá, a pronesli-li se nějak, jak se prohlásili;

e) jmenovati jest pozemky a vodní díla, jež by měly odstoupeny aneb služebnostmi zavazeny býti a či jsou.

Podniká-li to dílo společenstvo, mimo to

f) jmenování budťe ti, kteří k podniknutí přistoupiti mají; při zřizování strojů k vysušování a k svlažování půdy budiž

³⁾ Srov. Budw. 302 A ai 1901.